

AI

راهنمای جامع پرامپت نویسی

Prompt Engineering Handbook

از مبانی تا تکنیک‌های پیشرفته – با مثال‌های کاربردی

Chain-of-Thought

Few-Shot

Role Prompting

Zero-Shot

Structured Output

۶

فصل اصلی

۳۰+

مثال کاربردی

۱۵

تکنیک پیشرفته

۱۰۰%

فارسی

فهرست مطالب

صفحه ۳	پرامپت چیست؟ – مبانی و تعاریف	۱
صفحه ۵	اجزای سازنده یک پرامپت حرفه‌ای	۲
صفحه ۸	انواع تکنیک‌های پرامپت‌نویسی	۳
صفحه ۱۳	ساختار CRAFT – چارچوب جامع	۴
صفحه ۱۷	مثال‌های کاربردی – ۱۰ سناریوی واقعی	۵
صفحه ۲۴	اشتباهات رایج و راه‌حل‌ها	۶

فصل ۱

پرامیت چیست؟

مبانی، تعاریف و مفاهیم پایه

پرامپت چیست؟

پرامپت (Prompt) دستورالعمل یا پیامی است که شما به یک مدل هوش مصنوعی می‌دهید تا رفتار، خروجی و سبک پاسخ آن را شکل دهد. به بیان ساده‌تر، پرامپت همان زبان ارتباطی شما با هوش مصنوعی است.

کیفیت خروجی یک مدل هوش مصنوعی مستقیماً به کیفیت پرامپتی که به آن می‌دهید بستگی دارد. یک پرامپت ضعیف، حتی بهترین مدل‌ها را به پاسخ‌های کلیشه‌ای و مبهم سوق می‌دهد؛ در حالی که یک پرامپت حرفه‌ای می‌تواند خروجی‌هایی در سطح متخصصان حوزه تخصصی تولید کند.

چرا پرامپت‌نویسی اهمیت دارد؟

- کنترل کامل بر خروجی مدل – از سبک نوشتاری تا عمق تحلیل
- صرفه‌جویی در زمان – دریافت پاسخ درست در اولین تلاش
- قابلیت تکرار – ساخت الگوهای قابل استفاده مجدد
- کاهش هزینه – مصرف کمتر توکن با پرامپت‌های دقیق

آمار کلیدی

مطالعات نشان می‌دهد که بهبود کیفیت پرامپت می‌تواند تا ۸۰٪ دقت خروجی مدل را بهبود بخشد، بدون آنکه نیاز به تغییر در مدل یا آموزش مجدد آن باشد.

سه سطح پرامپت‌نویسی

مبتدی

سوال مستقیم بدون ساختار خاص

متوسط

پرامپت با زمینه، نقش و قالب مشخص

پیشرفته

زنجیره پرامپت، Few-Shot و ساختارهای چندلایه

فصل ۲

اجزای سازنده پرامپت

آناتومی یک پرامپت حرفه‌ای

۲

آناتومی یک پرامپت حرفه‌ای

هر پرامپت حرفه‌ای از چندین لایه تشکیل می‌شود که هر کدام نقش خاصی در شکل‌دهی به خروجی مدل دارند. شناخت این اجزا اولین گام برای تبدیل شدن به یک پرامپت‌نویس ماهر است.

۱ نقش (Role)

تعریف شخصیت یا تخصص مدل
تو یک مشاور حقوقی متخصص در قراردادهای تجاری هستی.

۲ زمینه (Context)

اطلاعات پس‌زمینه برای درک بهتر
کاربر یک استارت‌آپ فین‌تک در امارات است که می‌خواهد با یک شریک اروپایی قرارداد ببندد.

۳ وظیفه (Task)

دقیقاً چه کاری باید انجام شود
یک چک‌لیست ۱۰ موردی از نکات حقوقی مهم در قراردادهای بین‌المللی تهیه کن.

۴ قالب (Format)

ساختار و شکل خروجی مطلوب
خروجی را به صورت جدول با ستون‌های: موضوع، اهمیت، و اقدام لازم ارائه بده.

۵ محدودیت (Constraint)

مرزها و محدودیت‌های پاسخ
پاسخ نباید بیش از ۵۰۰ کلمه باشد و از اصطلاحات فنی پیچیده پرهیز کن.

مثال ترکیبی – پرامپت کامل

در اینجا تمام ۵ جزء را در یک پرامپت واقعی ترکیب می‌کنیم:

نمونه پرامپت ترکیبی
● ● ●

1	# نقش
2	تو یک متخصص بازاریابی دیجیتال با ۱۰ سال تجربه در بازار GCC هستی.
3	
4	# زمینه
5	یک پلتفرم CRM برای مشاوران املاک در امارات داریم.
6	مشتریان هدف: مشاوران با ۱ تا ۵ سال تجربه
7	
8	# وظیفه
9	یک استراتژی محتوای ۳۰ روزه برای LinkedIn طراحی کن.
10	
11	# قالب
12	جدول با ستون‌های: روز موضوع نوع محتوا CTA
13	
14	# محدودیت
15	محتوا باید به زبان انگلیسی باشد. حداکثر ۲ پست در روز.

قانون طلایی

قانون طلایی: هر جزئی که از پرامپت حذف شود، مدل آن را خودش تخمین می‌زند – و این تخمین ممکن است با انتظار شما فاصله داشته باشد.

فصل ۳

تکنیک‌های پرامپت‌نویسی

از Chain-of-Thought تا Zero-Shot

۳

تکنیک‌های اصلی پرامپت‌نویسی

۱. Zero-Shot Prompting

در این روش هیچ مثالی به مدل نمی‌دهیم و مستقیماً درخواست خود را مطرح می‌کنیم. مناسب برای وظایف ساده و مدل‌های قوی.

```

Zero-Shot
1 یک ایمیل حرفه‌ای برای معرفی محصول نرم‌افزاری به مشتریان B2B بنویس.
  
```

۲. Few-Shot Prompting

چند مثال از ورودی و خروجی مطلوب به مدل می‌دهیم تا الگو را یاد بگیرد. برای وظایفی که نیاز به سبک یا قالب خاص دارند عالی است.

```

Few-Shot
1 ورودی: "محصول جدید" خروجی: "New Product"
2 ورودی: "بازاریابی دیجیتال" خروجی: "Digital Marketing"
3 ورودی: "هوش مصنوعی" خروجی: ???
  
```

۳. Chain-of-Thought (CoT)

از مدل می‌خواهیم که مرحله به مرحله فکر کند و استدلال خود را نشان دهد. این روش برای مسائل پیچیده، محاسباتی و تحلیلی بسیار موثر است.

```

Chain-of-Thought
1 این مسئله را گام به گام حل کن:
2 یک کسب‌وکار ماهانه ۵۰,۰۰۰ دلار درآمد دارد.
3 هزینه‌ها: ۴۰٪ عملیاتی، ۲۵٪ پرسنل، ۱۵٪ بازاریابی.
4
5 گام ۱: هزینه‌ها را محاسبه کن.
6 گام ۲: سود خالص را بیاب.
7 گام ۳: بهترین حوزه برای سرمایه‌گذاری مجدد را پیشنهاد بده.
  
```

۴. Role Prompting (نقش‌پردازی)

با تعریف یک نقش مشخص برای مدل، عمق تخصصی پاسخ‌ها را به طرز چشمگیری افزایش می‌دهیم.

```

Role Prompting
1 نقش: تو ریچارد فاینمن هستی – فیزیکدانی که توانایی
2 توضیح مفاهیم پیچیده به ساده‌ترین شکل ممکن را دارد.
3
4 وظیفه: مفهوم بلاک‌چین را برای یک کودک ۱۰ ساله توضیح بده.
  
```

۵. Structured Output Prompting

مدل را مجبور می‌کنیم خروجی را در قالب مشخصی مثل JSON، جدول، یا لیست ارائه دهد.

```

Structured Output
1 اطلاعات را استخراج کن و فقط در قالب JSON برگردان:
2 متن: "علی محمدی، ۳۵ ساله، مهندس نرم‌افزار در تهران"
3
4 قالب مطلوب:
5 {"name": "...", "age": ..., "job": "...", "city": "..."}
  
```

فصل ۴

چارچوب CRAFT

ساختار جامع برای پرآمپت نویسی حرفه‌ای

۴

چارچوب CRAFT

یک چارچوب ۵ مرحله‌ای است که به شما کمک می‌کند پرامپت‌های حرفه‌ای، قابل تکرار و بهینه بسازید. هر حرف CRAFT نماینده یک مرحله کلیدی است.

C

زمینه – Context

پس‌زمینه، صنعت، مخاطب هدف، و شرایط فعلی را تعریف کن.

R

نقش – Role

تخصص و شخصیتی که می‌خواهی مدل داشته باشد را مشخص کن.

A

عمل – Action

وظیفه مشخص، قابل اندازه‌گیری و واضح را تعریف کن.

F

قالب – Format

ساختار، طول، و سبک خروجی مطلوب را بیان کن.

T

لحن – Tone

سبک نوشتاری: رسمی، دوستانه، تخصصی، ساده.

پرامیت کامل با CRAFT – نمونه واقعی

در ادامه یک پرامیت کامل بر اساس چارچوب CRAFT برای یک سناریوی تجاری واقعی می‌بینید:

پرامیت کامل – CRAFT

1	# C – Context (زمینه)
2	ما یک پلتفرم SaaS برای مشاوران امنیت سایبری داریم.
3	بازار هدف: شرکت‌های متوسط ۵۰-۵۰۰ نفره در اروپا.
4	ما تازه Series A خود را بسته‌ایم و در حال رشد هستیم.
5	
6	# R – Role (نقش)
7	تو یک متخصص Product Marketing با تجربه در SaaS B2B هستی.
8	
9	# A – Action (عمل)
10	یک پیام ارزش‌پیشنهادی (Value Proposition) قانع‌کننده
11	برای صفحه اصلی سایت ما بنویس.
12	
13	# F – Format (قالب)
14	مورد ۳: Bullet کلمه ۲۵: Subheadline کلمه ۱۰: Headline
15	
16	# T – Tone (لحن)
17	حرفه‌ای اما نه خشک. اعتمادسازانه. مستقیم و بدون اغراق.

نکته

یک الگوی پیشنهادی است، نه یک قانون سخت. بسته به نیاز می‌توانید برخی بخش‌ها را حذف یا با هم ادغام کنید CRAFT

فصل ۵

مثال‌های کاربردی

۱۰ سناریوی واقعی از دنیای کسب‌وکار

نوشتن ایمیل فروش B2B

ایمیل سرد برای معرفی یک نرم افزار CRM به مدیران فروش

پرامپت

پرامپت کاربردی

1	نقش: تو یک متخصص Sales Copywriting هستی.
2	زمینه: نرم افزار CRM برای تیم های فروش B2B در امارات
3	مخاطب: مدیران فروش شرکت های ۱۰۰+ نفره
4	
5	یک ایمیل سرد ۱۵۰ کلمه ای بنویس که:
6	- با یک آمار تکان دهنده شروع شود
7	- مشکل اصلی مدیران فروش را لمس کند
8	- محصول را به عنوان راه حل معرفی کند
9	- با یک CTA ملایم تمام شود

نمونه خروجی

موضوع: ۳ ثانیه کافی است تا یک سرخ فروش از دست برود

سلام [نام]،

تیم های فروش B2B به طور میانگین ۵۸٪ از زمان خود را صرف کارهای غیرفروش می کنند. این یعنی بیش از نیمی از ساعت کاری شما بدون ایجاد درآمد می گذرد.

[نام محصول] به تیم های مثل [نام شرکت] کمک کرده تا این عدد را به ۳۲٪ برسانند – ۲۶٪ زمان بیشتر برای فروش واقعی.

آیا ۱۵ دقیقه این هفته برای یک نمایش سریع دارید؟

تحلیل رقبا

تحلیل سریع و ساختارمند از موقعیت رقبا

پرامپت

پرامپت کاربردی

1 نقش: تو یک تحلیلگر استراتژیک کسب و کار هستی.

2

3 رقبای زیر را تحلیل کن و خروجی را به صورت جدول بده:

4 رقبا: [شرکت A] و [شرکت B]

5

6 ستون‌های جدول:

7 | نقطه قوت | نقطه ضعف | فرصت برای ما | تهدید |

8

9 سبک: تحلیلی، مستقیم، بدون حدس.

تولید محتوای LinkedIn

پست LinkedIn برای تثبیت جایگاه تخصصی

۳

پرامپت

پرامپت کاربردی

1	نقش: LinkedIn Ghostwriter متخصص در B2B SaaS
2	زمینه: ما یک قرارداد بزرگ با یک شرکت Fortune 500 بستیم.
3	
4	یک پست LinkedIn بنویس که:
5	- با یک Hook قوی شروع شود (سوال یا آمار)
6	- داستان چالش و موفقیت را روایت کند
7	- ۳ درس کلیدی در قالب bullet points
8	- با یک سوال برای تعامل تمام شود
9	طول: ۲۵۰-۳۰۰ کلمه لحن: انسانی و واقعی

سایر سناریوهای کاربردی

خلاصه‌سازی گزارش

۴

این گزارش ۲۰ صفحه‌ای را در ۵ نکته اصلی خلاصه کن. برای هر نکته: عنوان + یک جمله توضیح + اثر کسب‌وکاری.

نوشتن SOP

۵

یک SOP برای فرایند Onboarding مشتریان جدید بنویس. ساختار: مرحله | مسئول | ابزار | معیار موفقیت | زمان‌بندی

ساخت پرسونا

۶

یک پرسونای خریدار برای [محصول] بساز. شامل: جمعیت‌شناسی، اهداف، چالش‌ها، کانال‌های ارتباطی، و اعتراضات رایج.

آنالیز SWOT

۷

یک SWOT کامل برای [کسب‌وکار] در بازار [منطقه] انجام بده. هر بخش حداقل ۳ مورد داشته باشد با دلایل مستدل.

طراحی OKR

۸

برای تیم بازاریابی در Q3 یک مجموعه OKR طراحی کن: ۱ هدف اصلی + ۳ نتیجه کلیدی + ۲ ابتکار عمل برای هر نتیجه.

ترجمه تخصصی

۹

این متن حقوقی را از انگلیسی به فارسی ترجمه کن. اصطلاحات حقوقی را حفظ کن و معادل فارسی را در پرانتز بنویس.

دیباگ کد

۱۰

نقش: Senior Developer. این کد Python را بررسی کن: باگ اصلی را پیدا کن، دلیل را توضیح بده، کد اصلاح‌شده بنویس، تست مناسب پیشنهاد بده.

فصل ۶

اشتباهات رایج

تله‌های پرامپت‌نویسی و راه‌حل‌ها

اشتباهات رایج و راه‌حل‌ها

آگاهی از اشتباهات رایج پرامپت‌نویسی، نیمی از مسیر یادگیری است. هر اشتباه زیر همراه با مثال بد، مثال خوب و دلیل تفاوت آورده شده است.

۱ پرامپت مبهم و کلی

در مورد بازاریابی بنویس.

اشتباه:

یک مقاله ۸۰۰ کلمه‌ای برای LinkedIn بنویس که ۳ تکنیک بازاریابی محتوا برای استارت‌آپ‌های B2B در مرحله اولیه رشد را توضیح دهد.

درست:

پرامپت مبهم به مدل آزادی عمل بیش از حد می‌دهد و خروجی را غیرقابل پیش‌بینی می‌کند.

۲ نادیده گرفتن مخاطب

هوش مصنوعی را توضیح بده.

اشتباه:

هوش مصنوعی را برای یک مدیر عامل ۵۰ ساله که فناوری‌دوست نیست اما می‌خواهد تصمیم سرمایه‌گذاری بگیرد توضیح بده.

درست:

بدون تعریف مخاطب، مدل یک توضیح عمومی می‌دهد که ممکن است برای هیچ‌کس مناسب نباشد.

۳ فراموش کردن قالب خروجی

مزایای محصول ما را لیست کن.

اشتباه:

مزایای محصول ما را در ۵ bullet point بنویس. هر bullet: عنوان bold + یک جمله توضیح + یک آمار یا مثال.

درست:

بدون تعیین قالب، پاسخ‌ها ممکن است طولانی، بدون ساختار یا غیرقابل استفاده باشند.

۴ پرامپت بیش از حد طولانی و پیچیده

[یک پرامپت ۵۰۰ کلمه‌ای با ۱۵ دستورالعمل متناقض]

اشتباه:

تکلیف اصلی را مشخص کن، سپس محدودیت‌های کلیدی را در ۳ خط بنویس. برای کارهای پیچیده از Chain of Prompts استفاده کن.

درست:

پرامپت‌های بیش از حد پیچیده باعث می‌شوند مدل برخی دستورالعمل‌ها را نادیده بگیرد.

برگ تقلب – Quick Reference

Few-Shot

ارائه ۲-۵ مثال قبل از درخواست

Zero-Shot

درخواست مستقیم بدون مثال

Role Prompting

تعریف نقش تخصصی برای مدل

Chain-of-Thought

درخواست استدلال گام به گام

Prompt Chaining

تقسیم کار به چند پرامپت متوالی

Structured Output

تعیین قالب دقیق خروجی

چکلیست پرامپت ایده‌آل

- نقش مدل مشخص شده است
- زمینه کافی ارائه شده است
- وظیفه دقیق و قابل اندازه‌گیری است
- مخاطب نهایی تعریف شده است
- قالب و طول خروجی مشخص است
- لحن و سبک بیان تعیین شده است
- محدودیت‌های مهم ذکر شده‌اند

پیام نهایی

پرامپت‌نویسی یک مهارت تکرارپذیر است. با هر پرامپتی که می‌نویسید، خروجی را ارزیابی کنید، ضعف‌ها را شناسایی کنید و پرامپت را بهبود دهید. پیشرفت تدریجی است اما قطعی.